

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
соціальної економіки
Протокол № 21 від 29.01.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

СОЦІАЛЬНЕ ПРОЄКТУВАННЯ

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань 23 "Соціальна робота"
Спеціальність 232 "Соціальне забезпечення"
Освітній рівень другий (магістерський)
Освітня програма "Управління соціальними проектами"

Статус дисципліни обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання українська

Розробник:
к.е.н., доцент

Світлана ГОНЧАРОВА

Завідувач кафедри
соціальної економіки

Галина НАЗАРОВА

Гарант програми

Андрій СЕМЕНЧЕНКО

Харків
2024

ВСТУП

Кризові соціально-економічні явища, що останнім часом спостерігаються в економіці країни, зумовлюють появу якісно нового підходу до вирішення соціальних проблем, який знаходить своє вираження у соціальному проектуванні. Соціальне проектування займає все вагомніше місце в розвитку українського суспільства, стає самостійною наукою.

На сьогоднішньому історичному етапі соціальне проектування – це проектування соціальних об'єктів, соціальних якостей, соціальних процесів і відносин за допомогою використання відповідних технологій. Особливістю соціального проектування є його спрямованість на створення "соціальних об'єктів", якими можуть бути: соціальні відносини і взаємодії; соціальні умови та процеси; соціальні цінності і норми; соціальні інститути та структури.

Вивчення дисципліни дає можливість здобувачу набути досвіду: використання теорії та практики управління соціальним підприємництвом; визначення організаційного, нормативно-правового та інвестиційного забезпечення соціального проектування; організації, координації, реалізації та контролю соціальних проєктів та програм; організації та використання технології соціального проектування та прогнозування; удосконалення проведення соціальної експертизи.

Мета навчальної дисципліни: надання знань з теорії та практики соціального проектування, а також формування системи прикладних вмінь та компетентностей щодо використання методичного апарату та інструментарію соціального проектування у практичній діяльності.

Об'єктом вивчення навчальної дисципліни є системи, процеси організації соціальних зв'язків, взаємодій, включених у проєктну діяльність, що піддаються впливам суб'єктів проектування та виступають підставою для впливу.

Предметом є теоретичні та практичні аспекти соціального проектування як технології соціального управління.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
PH 1	ЗК 3, СК 7, СК 10
PH 2	ЗК 2, СК 1, СК 5, СК 7, СК 14
PH 6	СК 10
PH 7	ЗК1
PH 8	СК 9
PH 9	ЗК 1, ЗК 8, СК 5, СК 9, СК 14
PH 10	ЗК 1, ЗК 7, СК 9
PH 11	СК 2, СК 13
PH 12	ЗК 2

PH 13	СК 11
PH 14	ЗК 2, СК 3, СК 13
PH 15	ЗК 10, СК 1, СК 2, СК 3, СК 8, СК 9, СК 14
PH 16	ЗК 1
PH 17	ЗК 2
PH 18	ЗК 2, ЗК 7, СК 7
PH 19	СК 1, СК 7
PH 20	СК 7, СК 10
PH 21	ЗК 1

де,

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність розробляти і управляти проектами.

ЗК3. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК7. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК10. Здатність працювати в команді

СК1. Здатність до використання сучасних теорій, методологій і методів соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних і прикладних досліджень у галузі соціального забезпечення.

СК2. Здатність планувати та здійснювати соціальні дослідження з метою виявлення й аналізу соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

СК3. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціального забезпечення.

СК5. Здатність доводити знання та власні висновки до фахівців та нефаківців.

СК7. Здатність розробляти і впроваджувати програми соціального захисту населення.

СК8. Здатність оптимізувати процеси прийняття управлінських рішень у вирішенні питань соціально-економічної допомоги малозахисчених категорій населення.

СК9. Здатність до оцінки процесу і результату професійної діяльності та якості соціальних послуг.

СК10. Здатність виявляти професійну ідентичність та діяти згідно з цінностями працівника соціальної сфери.

СК11. Вміння інформувати населення щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.

СК13. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проектів і технологій.

СК14. Здатність застосовувати сучасні методи оцінювання соціальних ризиків та оперувати методикою їх нейтралізації в умовах соціальних трансформацій і загроз.

PH1. Використовувати сучасні теорії, методологію і методи соціальних та інших наук стосовно до завдань фундаментальних та прикладних досліджень

у сфері соціального захисту.

РН2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань щодо соціального забезпечення, формулювати висновки та рекомендації щодо його впровадження.

РН6. Самостійно й автономно знаходити інформацію необхідну для розвитку професійних навичок та якостей.

РН7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

РН8. Автономно приймати рішення в складних і непередбачуваних ситуаціях.

РН9. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної допомоги.

РН10. Пояснювати та надавати обґрунтовані відповіді населенню щодо форм, методів та засобів надання соціальної допомоги, пенсійного забезпечення та страхування.

РН11. Планувати і проводити наукові дослідження в системі соціального захисту населення та висвітлювати їх результати.

РН12. Виявляти потреби різних верств населення та розробляти відповідні програми соціального захисту щодо їх вирішення.

РН13. Аналізувати ефективність реалізації соціально-економічної підтримки населення та здійснювати відповідну корекцію в межах напряму діяльності.

РН14. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

РН15. Визначати можливості конституційного та правового регулювання суспільних відносин, забезпечувати оптимальні моделі соціально-правового супроводу орієнтованих на загальнолюдські цінності.

РН16. Розробляти програми навчання та обміну досвідом в системі соціального захисту населення.

РН17. Демонструвати позитивне ставлення до власної професії та відповідати своєю поведінкою етичним принципам і стандартам соціальної роботи.

РН18. Розробляти та апробувати соціальні проекти і технології.

РН 19. Вміти застосовувати теоретичний та методичний інструментарій для складання соціальної звітності у контексті підвищення корпоративної соціальної відповідальності

РН 20. Вміти оцінювати соціальні ризики за допомогою відповідних методик та демонструвати набуті теоретичні знання щодо їх нейтралізації.

РН 21. Вміти використовувати сучасні інформаційні технології при наданні соціальних послуг, демонструвати набуті теоретичні знання щодо розробки й управління соціальними проектами в контексті застосування інноваційних прийомів.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи соціального проєктування

Тема 1. Соціальне підприємництво та його роль у сучасній економіці

1.1. Сутність та значення підприємницької діяльності. Сутність підприємницької діяльності та еволюція поглядів щодо її розуміння. Принципи, функції та види підприємницької діяльності, їх характеристика. Історичні етапи розвитку соціального підприємництва. Сучасний стан соціального підприємництва.

1.2. Сутність та значення соціального підприємництва. Підходи до визначення поняття соціального підприємництва. Передумови розвитку підприємництва: економічні, політичні, юридичні, соціальні, психологічні. Державна політика активізації підприємницької діяльності в Україні. Соціальне підприємництво як соціальна практика. Підходи до розуміння практики соціального підприємництва: соціальне підприємництво як спосіб соціальної підтримки певних груп населення; соціальне підприємництво як механізм сприяння економічному розвитку, підтримки підприємства; соціальне підприємництво як альтернативний державному механізм вирішення соціальних проблем; соціальне підприємництво як соціально орієнтований бізнес.

1.3. Зарубіжний досвід розвитку соціального підприємництва. Американська та європейська концепції соціального підприємництва. Досвід соціального підприємництва в Європі (Великобританія, Польща, Італія), Америці (США, Канада, Бразилія), Азії (Південна Корея, Японія, Тайвань).

Тема 2. Сучасні підходи до соціального проєктування

2.1. Генезис соціального проєктування та еволюція його форм. Сучасні концепції соціально-проєктної діяльності. Соціальне проєктування та соціальні проблеми. Формування завдань в соціальному проєктуванні. Основні напрямки соціального проєктування.

2.2. Поняття та цілі соціального проєктування. Об'єкт, предмет, суб'єкт соціального проєктування. Постановка цілей в соціальному проєктуванні. Принципи та функції соціального проєктування. Наукові підходи до проєктування: об'єктно-орієнтований, суб'єктно-орієнтований, проблемно-орієнтований підходи

2.3. Поняття, особливості та класифікація соціальних проєктів. Сутність та структура соціального проєкту: резюме, вступ, мета і задачі, методи і заходи. Особливості соціального проєкту: зміна стану, цілеспрямованість, неповторність, обмеженість у часі, обмеженість ресурсів тощо. Визначення актуальності соціальних проєктів. Ознаки класифікації соціальних проєктів:

специфіка організації проєкту (за характером проєктованих змін; за особливостями фінансування; за масштабами; за терміном реалізації); особливості об'єкта проєктування (за спрямованістю діяльності; за цілями проєктування); за особливостями суб'єкта проєктування. Рівні соціальних проєктів: глобальний, регіональний, локальний, особистісний

2.4. Зарубіжний досвід соціального проєктування. Реалізація соціальних ініціатив в країнах Європи, США. Участь держави у соціальному проєктуванні. Цільові групи соціального проєктування.

Тема 3. Концепція соціальної відповідальності в контексті соціального підприємництва

3.1. Концепція стійкого розвитку та концепція корпоративної стійкості. Сутність суспільного руху за соціальну відповідальність. Концептуальні основи розвитку соціальної відповідальності. Сучасні підходи до концепції соціальної відповідальності та соціального підприємництва.

3.2. «Соціальна відповідальність» як категорія сучасного соціального знання. Сутність, види, категорії, моделі та рівні соціальної відповідальності. Еволюція концепції соціальної відповідальності.

3.3. Стратегія соціально відповідальної поведінки у ринковому середовищі. Особливості соціальної відповідальності різних суб'єктів суспільного розвитку: соціальна відповідальність людини, підприємства, держави, суспільства.

3.4. Корпоративна соціальна діяльність як комплексна синтезована модель. Піраміда корпоративної соціальної відповідальності. Трисферна модель корпоративної соціальної відповідальності. Змістовні характеристики корпоративної соціальної сприйнятливості.

Змістовий модуль 2. Методичні основи соціального проєктування

Тема 4. Технологія соціального проєктування

4.1. Основні елементи соціального проєктування. Поняття соціального проєктування. Суб'єкти та об'єкти соціального проєктування. Умови проєктної діяльності: відносини, процеси, середа, дії, речі, діяльність, засоби. Загальнонаукові принципи соціального проєктування. проєктне управління соціальної сфери.

4.2. Цілі соціального проєктування. Визначення проєктної проблеми; проведення проєктних досліджень; розробка проєктної програми; формування проєктного цілого; реалізація проєктного зразка.

4.3. Стадії (етапи) соціального проєктування:

4.3.1. Формулювання проблеми (визначення проблемної ситуації, що вимагає цілеспрямованих дій для її перетворення).

4.3.2. Соціальне замовлення (усвідомлення необхідності вирішення

деякої соціальної проблеми за допомогою моделювання можливих варіантів перетворення соціальної ситуації).

4.3.3. Паспортизація об'єкта (отримання точних даних про систему, процес чи явище, опис їх стану, функціонування і розвитку). Паспорт як документ, в якому відображаються кількісні і якісні параметри системи. Етапи створення паспорта соціальної структури.

4.3.4. Визначення мети. Мета діяльності як це ідеальне уявлення про результат.

4.3.5. Розробка основних завдань. Вимоги до завдань, їх конкретизація.

4.3.6. Вибір стратегії проєктної діяльності. Залежність стратегії від мети проєктування.

4.3.7. Складання організаційної програми. Організаційна програма, її цілеспрямованість і узгодженість на всіх етапах проєктування. Типізована структура організаційної програми: формулювання цілей і завдань проєктної діяльності безпосередньо для проєктувальника; визначення змісту ролей і розподіл останніх залежно від здібностей діячів; каталогізація об'єктів проєктування; чіткий виклад дій для досягнення поставленої цілі; перелік засобів і очікуваних результатів.

4.3.8. Прогнозування. Передбачення тенденцій і перспектив можливого розвитку соціальних систем, об'єктів, суспільних явищ, процесів. Джерела інформації про майбутнє: екстраполяція; моделювання об'єктів дослідження; прогнозна експертна оцінка.

4.3.9. Моделювання. Поняття моделей, їх різновиди. Методи моделювання, що використовуються у соціальному проєктуванні. Конструкт як вибір найбільш ефективної моделі.

4.3.10. проєкт системи. Відображення ідеальної моделі, її оцінка. Визначення особливості системи, що проєктується. Уточнення зв'язків, які існують у системі, що проєктується.

4.4. Систематизація методів соціального проєктування: програмно-цільовий, аналітико-якісний; нормативно-функціональний; нормативний; ресурсний та інші. Оцінювання проєктних ідей та проєктів за допомогою методів стратегічного аналізу. Сутність та можливості застосування методів PEST+ та SWOT-аналізу. Графічне подання та характеристика SPACE-матриці. Розроблення сценаріїв розвитку подій. Матриця McKinsey. Діловий комплексний аналіз PIMS. Метод дерева цілей та метод мозкового штурму на різних стадіях розробки проєкту

4.5. Управління соціальним проєктом. Структура управління соціальним проєктом. Кадрове забезпечення. Управління командою проєкту. Оцінка ризиків соціального проєкту. Управління проєктними ризиками. Контроль та завершення робіт з проєктної діяльності.

Тема 5. Інформаційне, нормативно-правове та інвестиційне забезпечення соціальних проєктів

5.1. Інформаційний супровід і соціальна реклама в соціальному проектуванні. Інформація в системі соціального проектування, соціальна реклама. Медіаосвіта в соціальному підприємстві, внутрішні і зовнішні функції. Позиціонування соціального проекту в інформаційному просторі. Публічні презентації та інший профільний контент у формуванні соціального проекту, його розвитку в динаміці. Електронна бібліотека, конструктор сайту соціального проекту, цілі та завдання. Віртуальний і реальний образи соціального проекту. Інформаційна та мережева співпраця - проблеми та перспективи.

5.2. Нормативно-правове забезпечення соціальних проєктів. Нормативно-правові акти, що регулюють підприємницьку діяльність, в тому числі, соціальне підприємство та соціальне проектування. Організаційно-правові форми соціального підприємства та їх особливості. Страхування діяльності соціальних підприємств.

5.3. Інвестиційне забезпечення соціальних проєктів. Життєвий цикл діяльності соціального підприємства та потреба в інвестуванні. Цілі та етапи інвестиційного проектування. Інвестиційне проектування та підприємницькі ризики. Формування відносин з інвесторами. Інвестиційні площадки для соціальних підприємств. Підготовка інвестиційного меморандуму. Підготовка презентації проекту. Моніторинг діяльності та звітність

Тема 6. Соціальна експертиза та оцінювання соціальних проєктів

6.1. Поняття соціальної експертизи. Класифікація основних видів соціальної експертизи: за об'єктом експертизи (науково-технічна, господарсько-економічна, соціальна, політична, організаційно-управлінська, юридична; за охоптом об'єкту експертизи (аспектна, комплексна); за способом взаємодії експертів (на основі особистої взаємодії експертів, без особистої взаємодії експертів); за ступенем інформування експертів (з інформуванням експертів, без інформування експертів); за кількістю турів (фаз) експертизи (однорівнева, багаторівнева); за ступенем формалізації процедур експертизи (нормативна, вільна); за типом вирішуваних експертних задач (оціночна, класифікаційна, ранжувальна, інноваційна, змішана) та інші. Функції соціальної експертизи: діагностична, інформаційно-контрольна, прогностична, проектувальна.

6.2. Специфіка соціальної експертизи і межі її застосування. Мета соціальної експертизи. Суб'єкти соціальної експертизи. Загальна технологічна модель соціальної експертизи складається: підготовка експертизи (побудова програми, розробка інструментарію, підбір експертів, їх попереднє опитування і визначення процедури експертного опитування); проведення експертизи (опитування експертів і збір необхідної інформації); аналіз результатів експертизи (аналіз індивідуальних і групових думок експертів, підготовка висновків і практичних рекомендацій, які складають основу експертного висновку).

6.3. Порядок замовлення соціальної експертизи. Ефективність

соціальної експертизи. Методика підбору експертів. Методи роботи експертів: метод експертної оцінки; метод фокус-груп; ситуаційний аналіз; метод «Делфі»; метод обробки даних; контент-аналіз. Організаційні моделі соціальної експертизи: «рецензія», «моніторинг», «проект» та ін.: суть, критерії, етапи, позитивні моменти та недоліки. Підготовка експертного висновку (експертного спостереження, проектної розробки).

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2.

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Практичне заняття 1	1. Наведіть приклади підприємств або організацій, які займаються соціальним підприємництвом, благодійністю, традиційним бізнесом
Тема 1. Семінарське заняття 1	1. Нормативно-правові засади соціального підприємництва. 2. Напрями соціального підприємництва в Харківському регіоні. 3. Соціальне підприємництво як інноваційний механізм вирішення питань суспільного розвитку. 4. Особливості розвитку та переваги соціального підприємництва 5. Зарубіжний досвід соціального підприємництва (приклади).
Тема 2. Практичне заняття 2	1. Завдання "Діяльність благодійних фондів". 2. Ділова гра "Діамант цінностей". 3. Завдання "Методи та підходи до аналіз соціальних проблем".
Тема 3. Семінарське заняття 2	1. Причини актуалізації соціальної відповідальності в сучасному світі. 2. Еволюція ідеї корпоративної соціальної відповідальності. 3. Соціальна держава як провідний суб'єкт соціальної відповідальності. 4. Особливості прояву соціальної відповідальності бізнесу в українських реаліях.
Тема 3. Практичне заняття 3	3.1. Завдання "Теоретичний базис категорії "відповідальність". 3.2.Завдання "Нормативне забезпечення соціальної відповідальності". 3.3. Завдання "Програма соціальної відповідальності". 3.4. Завдання "Соціальна відповідальність ЗВО".
Тема 4. Семінарське заняття 3	1. Використання соціального управління в соціальній сфері. 2. Управління соціальним проектом: кадрове забезпечення. 3. Управління соціальним проектом: формування команди проекту. 4. Управління соціальним проектом: оцінювання ризиків соціального проекту. Управління проектним ризиками. 5. Контроль і завершення робіт з проектною діяльністю.
Тема 4. Практичне заняття 4	4.1. Завдання "Визначення місії, візії та цінностей проекту". 4.2. Завдання "Оцінювання впливу чинників макросередовища". 4.3. Завдання "Оцінювання чинників макросередовища за допомогою бального оцінювання". 4.4. Завдання "Оцінювання чинників макросередовища з використанням методика PEST-аналізу". 4.5. Завдання "SWOT-аналіз сфери соціальних послуг в Україні". Колоквіум 1.

Тема 5. Семінарське заняття 4	<ol style="list-style-type: none"> 1. Позичування соціального проєкту в інформаційному просторі. Публічні презентації та інший профільний контент. 2. Медіаосвіта в соціальному підприємстві, внутрішні і зовнішні функції . 3. Життєвий цикл діяльності соціального підприємства та потреба в інвестуванні. 4. Інвестиційні площадки для соціальних підприємств.
Тема 5. Практичне заняття 5	<ol style="list-style-type: none"> 5.1. Завдання "Інвестування соціальної інфраструктури". 5.2. Завдання "Інвестиційне соціальних проєктів". 5.3. Завдання "Інвестування екологічної сфери". 5.4. Завдання "Розроблення рекламних продуктів". 5.5. Завдання "Соціальна та комерційна реклама". 5.6. Завдання "Роль соціальної реклами". 5.7. Завдання "Розвиток соціальної реклами". 5.8. Завдання "Правові основи соціальної реклами"
Тема 6. Семінарське заняття 5	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоретичні основи соціальної експертизи: її поняття та мета. 2. Об'єкти соціальної експертизи. Предметна сфера соціальної експертизи. 3. Практичне значення соціальної експертизи у соціальній роботі. Види експертиз. Функції соціальної експертизи. 4. Принципи організації соціальної експертизи. Завдання та зміст робіт з організації експертного оцінювання. 5. Вимоги, що висуваються до експерта для проведення соціальної експертизи. Умови роботи експертів. <p>Захист соціальних проєктів.</p>
Тема 6. Практичне заняття 5	<p>Круглий стіл "Організація соціальної експертизи"</p> <p>Колоквіум 2</p>

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною подано у табл. 3.

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1	<p>Вивчення лекційного матеріалу за питаннями:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасний стан соціального підприємництва в Україні. 2. Державна політика активізації підприємницької діяльності в Україні. 3. Проблеми соціального підприємництва в Україні. 4. Розвиток соціального підприємництва в Європі. 5. Інновації у соціальному підприємстві..
Тема 2	<p>Питання для самостійного опрацювання:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Постановка цілей в соціальному проєктуванні. 2. Формування завдань в соціальному проєктуванні. 3. Участь держави у соціальному проєктуванні <p>Підготовка до семінарського заняття та колоквіуму 2.</p>
Тема 3	<p>Вивчення лекційного матеріалу за питанням:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екологічна відповідальність як складник соціальної

	відповідальності держави. 2. Основні положення Концепція Національної стратегії соціальної відповідальності бізнесу в Україні.
Тема 4	Питання для самостійного опрацювання: 1. Структура управління соціальним проектом. Кадрове забезпечення. 2. Оцінювання ризиків соціального проекту. Управління проектними ризиками. 3. Контроль та завершення робіт з проектної діяльності
Тема 5	Питання для самостійного опрацювання: 1. Страхування діяльності соціальних підприємств. 2. Підготовка інвестиційного меморандуму Підготовка до семінарського заняття та колоквиуму 2.
Тема 6	Питання для самостійного опрацювання: 1. Класифікація методів соціальної експертизи. 2. Методи і прийоми оброблення експертної інформації. 3. Інституційно-правові засади соціальної експертизи.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Теми 1, 5, 6), проблемна лекція (Тема 2, 4), лекція із застосуванням ігрових методик (Тема 3)).

Наочні (демонстрація (Теми 1-6)).

Практичні (практична робота (Теми 1 – 6), семінари-дискусії (Теми 1, 3, 5, 6), кейс-метод (Тема 4), ділова гра (Тема 2, 6)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних, лабораторних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту), диференційованого заліку або заліку. Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається:

– для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: практичні завдання (28 балів); презентація (10 балів); поточні контрольні роботи (8 балів); колоквіуми (14 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів)

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет ім. Семена Кузнеця
Другий (магістерський) рівень вищої освіти
Спеціальність 232 "Соціальне забезпечення"
Освітньо-професійна програма "Управління соціальними проєктами"
Навчальна дисципліна **Соціальне проєктування**

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ

1. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ

1. У чому полягає сутність методу екстраполяції?
  - А. У розповсюдженні висновків, що стосуються частини якогось явища, на іншу частину, на явище в цілому, на майбутнє.
  - Б. У оцінці явища (процесу) висококваліфікованими спеціалістами
  - В. У використанні обчислювальної техніки та розробці спеціальних алгоритмів та програм
2. В якості основи методів екстраполяції та експертизи виступають:
  - А. Судження спеціалістів та фахівців
  - Б. Часові та параметричні ряди
  - В. Багатоваріантні гіпотези
  - Г. Інформаційний масив, використання обчислювальної техніки
3. З яким визначенням соціального проєктування ви не згодні?
  - А. Наука про загальні принципи, методи, прийоми та правила побудови концептуальних об'єктів типу методик, планів, проєктів, програм, призначених для розв'язання складних соціальних завдань
  - Б. Обґрунтоване конструювання організації соціальних зв'язків в різних сферах та на різних рівнях сумісної життєдіяльності, що відповідає заданим вимогам та намічається до побудови у близькому або

віддаленому майбутньому

В. Метод наукового дослідження, мета якого – передбачити можливі варіанти процесів та явищ, що обрані в якості предмета аналізу та визначення та мотивування цілі розвитку, а також засобів, способів, шляхів досягнення цілей

4. Суб'єктом соціального проєктування є:

А. Системи, проєкти, процеси організації соціальних зв'язків, взаємодій, що включені у проєктну діяльність, підлягають впливам та виступають основою для цього впливу.

Б. Система соціальних явищ та процесів, що здійснюють певний вплив на проєктну діяльність.

В. Різні носії управлінської діяльності

5. В якій формі не може бути представлений результат соціального проєктування?

А. Методика

Б. План

В. Звіт

Г. проєкт

Д. Програма

6. Зміст проєктування полягає у:

А. узгодженні цілей, засобів, строків та темпів розв'язання поставлених завдань

Б. конструюванні сукупності засобів, що дають можливість розв'язати поставлені завдання та проблеми

В. створенні ідеального уявлення про результат майбутньої діяльності учасників

7. Установіть відповідність

Результат проєктування – Зміст результату

1. Модель

2. Програма

3. Методика

4. План

А. документ, що відбиває зміст та план діяльності, тобто вибір та обґрунтування цілей, а також способів їх досягнення за допомогою певних дій на основі використання ресурсів;

Б. логіко-схематична або математична модель бажаного майбутнього та методів його досягнення;

В. формальний документ, що зв'язує цілі, час, ресурси, дії, результат діяльності та передбачає хід розвитку соціального об'єкта;

Г. нормативний документ, що регламентує соціальну діяльність;

Д. формалізований виклад сукупності системних характеристик соціального об'єкта;

Е. детальний опис порядку та послідовності дій, направлених на досягнення бажаного стану соціального об'єкта;

Ж. сукупність технічних прийомів та методів доцільного здійснення якоїсь діяльності;

З. деяка логічна, схематична або математична система відбиття об'єкта або процесу з певною структурою та механізмами функціонування

8. Обов'язковою складовою якої соціальної технології є необхідність втілення в життя розробленої моделі?

А. Прогнозування

Б. проєктування

В. Моделювання

Г. Планування

9. Лінійна, розгалужена, циклічна, адаптивна – це:

А. Види проєктних стратегій

Б. Види моделей

В. Ситуація прогнозування

Г. Експертна оцінка

10. Планування – це:

А. Форма передбачення, що виражається у ціле покладанні, програмуванні та управлінні планованим процесом явища на основі виявлених параметрів його виникнення, існування, стійких форм та тенденцій розвитку

Б. Інтелектуальна діяльність, що полягає у цілеспрямованій побудові та ідеальній формі якого-небудь об'єкта, який не є спланованим відтворенням іншого об'єкту, що здійснюється шляхом мисленнєвого комбінування різних факторів, їх підбору та зв'язування у новий об'єкт.

В. Система визначених на науковій основі параметрів, факторів, комплексно характеризують об'єкт проектування.

Г. Науково та практично обґрунтоване визначення цілей, виявлення задач, строків, темпів та пропорцій розвитку того або іншого явища, його реалізації та перетворення в інтересах суспільства.

2. ТЕОРЕТИЧНЕ ЗАПИТАННЯ

Сутність та значення соціального підприємництва. Американська та європейська концепції соціального підприємництва

3. Евристичне завдання

Проведіть аналіз чинників макросередовища для обраної соціальної організації, використовуючи методику PEST (побудуйте табл. , зробіть розрахунки).

Таблиця

PEST-аналіз чинників макросередовища

№ п/п	Чинники	Імовірність реалізації	Ступінь впливу	Зважена оцінка

4. Діагностичне завдання

Корпорація знаходиться на території Південної Африки. Вона впроваджує один із своїх соціальних проєктів використання сонячних батарей. Розроблено два варіанти соціального проєкту відповідно до умов цього регіону: "1" і "2".

Прибутковість того, чи іншого проєкту використання сонячних батарей залежить від цін на нафту. Імовірність стабільних цін на нафту – 60 %, високих – 30 %, надто високих – 10 %. Для реалізації першого варіанта проєкту необхідна сума у розмірі 20 млн. грн., другого – 39 млн грн. Розмір прибутків наведено в табл. .

Таблиця

Розмір прибутку корпорації, тис. грн

Варіант проєкту	Прибуток залежно від цін на нафту		
	стабільних	дуже високих	надто високих
1	50 000	73 000	500 000
2	138 000	-100 000	60 000

Використовуючи метод "дерево рішень", визначити, який з двох варіантів соціального проєкту використання сонячних батарей у Південній Африці забезпечить максимальний прибуток корпорації.

Затверджено на засіданні кафедри СЕ *Протокол №* _____ *від* _____ *2024 р.*

Зав. кафедрою проф. Назарова Г.В. _____ *Екзаменатор доц. Гончарова С.Ю.* _____

Критерії оцінки екзаменаційної роботи з навчальної дисципліни «Соціальне проектування»

Враховуючи те, що кожне завдання, яке складає екзаменаційний білет, потребує застосування від студента різного набору знань, вмінь з метою формування певних компетентностей, воно оцінюється окремо за наступними критеріями:

Максимальна оцінка за тести - 10 балів (10 тестів × 1 бал.)

Кожна правильна відповідь на тест оцінюється у 1 бал.

Завдання 2 оцінюється в 10 балів, з яких:

5 балів – за дотримання типового алгоритму виконання завдання з використанням

необхідних для цього знань та вмінь, методик, передбачених навчальною програмою;

3 бали – за використання формул в процесі розрахунку показників, а також розкриття їх економічної сутності;

3 бали – за формулювання повного аналітично-логічного висновку стосовно розв'язання поставленого завдання.

Завдання 3 оцінюється в 10 балів, з яких:

5 балів – за дотримання типового алгоритму виконання завдання з використанням необхідних для цього знань та вмінь, методик, передбачених навчальною програмою;

3 бали – за використання формул в процесі розрахунку показників, а також розкриття їх економічної сутності;

2 бали – за формулювання повного аналітично-логічного висновку стосовно розв'язання поставленого завдання.

Завдання 4 в 15 балів, з яких:

8 балів – за дотримання типового алгоритму виконання завдання з використанням необхідних для цього знань та вмінь, методик передбачених навчальною програмою;

5 балів – за використання схем, графіків у процесі обґрунтування причинно-наслідкових зв'язків, а також розкриття їх економічної сутності;

2 бали – за формулювання повного структурно-логічного висновку стосовно розв'язання поставленого завдання.

Загальна екзаменаційна оцінка розраховується як сума оцінок всіх завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Жиленко Р.В. Соціальне прогнозування і проектування: навчально-методичний посібник. – Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. – 56 с.

2. Соціальна економіка : навч. посіб. / Г. В. Назарова, С. Ю. Гончарова, Ю. В. Сотникова, Н. В. Аграмакова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2018. – 275с. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/22019>

3. Соціальна політика: навчальний посібник / Уклад. І. О. Карпич, Н. М. Коляда. Умань : ПП Жовтий, 2021. 156 с.

Додаткова

4. Аграмакова Н.В., Гончарова С.Ю., Гончаров А. Б. Технологія розробки та реалізації соціальних проєктів: обґрунтування проєктної пропозиції та документації. // Управління розвитком. – Вид. ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – №18 (1). – С. 11-24.

5. Гончаров А. Б., Гончарова С. Ю., Аграмакова Н. В. Формування стратегії сучасного підприємства соціально-культурної сфери. // Бізнес Інформ. 2020. №4. С. 418–424. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-418-42>

6. Назаров, Н., Гончарова, С., Міненко, В., Котляревська, К. Регулювання соціально-трудова конфліктів в умовах соціальної напруженості суспільства. // Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 5(46), 2022. - 349–360. <https://doi.org/10.55643/fcaptp.5.46.2022.3864>

7. Назарова Г.В., Гончарова С.Ю., Хоменко П.П. Стратегічний підхід до соціального розвитку підприємства у повоєнний період. // Економіка та суспільство. – 2022. – № 45. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28337>.

8. Honcharova S. Social Design as Technology of Social Management / S. Honcharova, A. Honcharov, O. Zhadan, N. Ahramakova, O. Dorovskoy // Economic Studies journal. – 2021. – No. 2. – P. 106–124. – Режим доступу: https://www.iki.bas.bg/Journals/EconomicStudies/2021/2021-2/7_Honcharova.pdf

Інформаційні ресурси в Інтернеті

9. Державний служба статистики України. Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>

10. Державний центр зайнятості. Аналітична та статистична інформація. Режим доступу: <https://www.dcz.gov.ua/analitics/68>.

11. Інститут демографії та соціальних досліджень Національної академії наук України. Режим доступу : <http://www.idss.org.ua/>.

12. Офіційний сайт Департаменту соціальної політики ХОДА. Режим доступу: <https://soczahist.kharkov.ua/>.

13. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна "Соціальне проектування" [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=4828>